

**OFISI YA RAIS
TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA (TAMISEMI)
HALMASHAURI YA WILAYA YA UKEREWE**

**MTIHANI WA KIDATO CHA NNE
021 KISWAHILI
MUONGOZO WA USAHIHISHAJI**

1.

i.	ii.	iii.	iv.	v.	vi.	vii.	viii.	ix.	x.
C	E	B	A	D	B	E	E	A	D

1@= 10 alama

2.

i.	ii.	iii.	iv.	v.	vi.
C	D	G	F	A	I

1@ =6 alama

SEHEMU “B” (alama 54)

Jibu maswali yote

3. (a) i) Huonesha ukubwa wa kitu
ii) Huonesha wakati au njeo uliopita
iii) Huonesha mtenda wa jambo
iv) Huonesha Hali ya kutendeka
v) Huonesha kauli ya kutendeshwa

Alama 5 @ =1

- b) i. Ugonjwa wa Ukimwi hautibiki wala hauna kinga

Aina: Hii ni Sentensi Ambatano

Muundo: Imeundwa na sentensi sahili mbili zenye kiunganishi ii. Shule zote zilifungwa ulipoingia ugonjwa wa mlipuko

Aina: Hii ni Sentensi Changamano

Muundo: Imeundwa na kishazi huru na kishazi tegemezi iii. Ajali haina kinga

Aina: Hii ni Sentensi Sahili

Muundo: Imeundwa na Kirai nomino na kitenzi kishirikishi chenye shamirisho iv. Ungenisalimia ngingekuitikia

Aina: Hii ni Sentensi Shurtia

Muundo: Imeundwa na vipashio viwili vya ushuruti vyenye utegemezi ambavyo ni
nge - nge

Alama 4@=1

4. A.

- i Kosa la kimsamiati mfano Mbuzi wangu ameibiwa
- ii Kosa la kimatamshi mfano Twende tukarare
- iii Kosa la kimuundo mfano Mzuri mtoto vizuri anakula
- iv. Kosa la kuongeza vitamkwa mfano Nakupendaga **Alama 1 @ = 4**
- v. Kosa la kupunguza au kuacha vitamkwa mfano Baba ameondoka

B.

- i. Matumizi ya methali
- ii. Matumizi ya nahau
- iii. Matumizi ya taswira
- iv. Matumizi ya misemo mbalimbali
- v. Matumizi ya tamathali za semi **Alama 1 @ = 5**

5. .Mwanafunzi anatakiwa kueleza asili ya Kiswahili kwa kutumia ushahidi wa kihistoria. Atoe hoja sita **1.5@=ALAMA 09%**

- i. Ushahidi wa Al Idris
- ii. Ushahidi wa Marco Pollo
- iii. Ushahidi wa Al Masoud
- iv. Ushahidi wa historia ya Kilwa
- v. Ushahidi wa Vitabu vya Peryplus
- vi. Ushahidi wa Utenzi wa Fumo Liyongo n.k.

6. Swali linamtaka mtahiniwa ataje lahaja sita tu na sehemu zinapozungumzwa lahaja hizo. Baadhi ya lahaja ni hizi:

- a. Kiunguja-Unguja mjini
- b. Kimafia – Kisiwa cha Mafia
- c. Kipemba – Kisiwa cha Pemba
- d. Kipate- kisiwa cha Pate
- e. Kimvita- Mombasa
- f. Kimakunduchi –Makunduchi/kusini Unguja
- g. Kitumbatu-kisiwa chaTumbatu
- h. Kimtang’ata-Tanga
- i. Kiamu/kilamu-Kisiwa cha Lamu
- j. Kijomvu-Mombasa N.k

(Alama 1 kila lahaja, akitaja lahaja bila mahali 0.5 au akipata kimoja kingine akikosa apewe 0.5.

7. Mwanafunzi anatakiwa kubainisha njia zilizotumika kuundia maneno aliyopewa,
01@=ALAMA 09% i.Ufananaishaji wa sauti
 ii.Uambishaji wa Unominishaji
 iii.Ufananishaji wa tabia
 iv.Ufupishaji wa akronimia
 v.Utohoaji
 vi.Uhulutishaji
 vii.Ukopaji
 viii.Urudufishaji
 ix.Upangiliaji tofauti wa fonimu /vitamkwa

8. NGOSWE (Ngoswe penzi kitovu cha uzembe)

- i. Kuvunja mila na desturi
 ii. Kutokabidhi kazi ya takwimu kwa serikali
 iii. Kulewa au ulevi
 iv. Tamaa ya mapenzi
MAMA SUZI (kilio chetu)
 i. Kushindwa kutoa elimu ya jinsia
 ii. kuamini mila na desturi au tamaduni za zamani
 iii. malezi mabaya kwa suzi **Alama 1.5 @ = 9**

SEHEMU “C” (alama 30)

Jibu maswali mawili tu.

9. Mfano wa methali ambazo hueleza maonyo mbali mbali katika jamii

- i. Asiyesikia la mkuu huvunjika guu
 ii. Usipoziba ufa utajenga ukuta
 iii. Ajidhaniaye amesimama aangalie asianguke
 iv. Usitukane wakunga na uzazi ungalipo
 v. Mtaka yote kwa pupa hukosa yote
 vi. Usitukane manba kabla hujavuka mto
 vii. Mdharau mwiba mguu huota tende

Utangulizi alama 2@

Kiini au hoja alama 12@2

Hitimisho alama 1@

Jumla alama 15

10. Mwanafuzni anapaswa kuonesha jinsibaadhi ya wanajamii wasio na utu
 wasivyojali changamoto za watoto wa wengine. =ALAMA 15%

Utangulizi-02%

Kiini-12@02x6

Hitimisho-01%

TAKADINI

- i. Wazee wa kijiji cha akina Sekai hawakumjali Takadini
- ii. Wazazi wa Shingai hawakumjali TAKADINI kwa kumkatalia kumuoa binti yao.
- iii. Wake wenzake Sekai walimbeza Takadini kutokana na ulemavu wake hadi wanamfananisha na funza,

WATOTO WA MAMANTILIE

- i. Mama aliyekuwa akienda dukani na watoto wawili dukani kununua nguo za sikuku hakumjali Kurwa
- ii. Majirani wa mamantile hawakujali ugomvi uliotokea baina ya kurwa na zita hivyo kupelekea kushangilia badala ya Kuamria /kuwapatanisha bila kujali kama wangeumizana au la.
- iii. Majirani wa Mamantilie hawakumjali ZIta wakati anaumwa kichaa cha mbwa.
- iv. Askari waliowakamata akina Peter, Musa na Kurwa kwa tuhuma za madawa ya kulevyo hawakuwasikiliza.

11. Jina la kitabu ni “Kilio chetu” linasadifu yaliyomo ndani ya kitabu kama ifuatavyo:-

- i. Kilio cha jamii juu ya ukosefu wa elimu ya jinsia
- ii. Kilio juu ya mimba za utotoni
- iii. Kilio cha mapenzi katika umri mdogo
- iv. Kilio cha wanandoa juu ya usaliti
- v. Kilio cha jamii juu ya ugonjwa wa UKIMWI

TAMTHILIYA YA NGOSWE

Jina la kitabu “Ngoswe Penzi Kitovu cha Uzembe” jina hili linasadifu yaliyomo ndani ya kitabu kama ifuatavyo:-

- i. Mhusika mkuu ambaye ni “NGOSWE” ambaye alichanganya kazi na mapenzi
- ii. Jina la kitabu linasadifu madhara ya kuchanganya mapenzi na kazi kama alivyofanya
- iii. Ngoswe
- iv. Jina la kitabu linasadifu tabia ya uzembe aliyoifanya Ngoswe na kusababisha kuchoma karatasi za sense moto baada ya kulewa pombe

Utangulizi alama 2@

Kiini au hoja alama 12@2

Hitimisho alama 1@

Jumla alama 15

